

**Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap**

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Universiteit Utrecht
T.a.v. College van Bestuur
Postbus 80125
3508 TC UTRECHT

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
28888269

Bijlagen

1

*Als u belang hebt bij dit besluit,
dan kunt u hiertegen binnen 6
weken, gerekend vanaf de
verzenddatum, bezwaar maken.
Stuur uw bezwaarschrift naar
DUO, Postbus 30205, 2500 GE
Den Haag. U kunt uw bezwaar
ook digitaal indienen op
www.bezwaarschriftenocw.nl.*

Datum 28 juli 2021

Betreft Besluit macrodoelmatigheid wo master Medical Humanities:
Geesteswetenschappelijke en geneeskundige perspectieven op zorg en
gezondheid

Geacht college,

Met uw brief van 26 mei 2021, door de Commissie Doelmatigheid Hoger
Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 27 mei 2021, hebt u mij het voornemen
voorgelegd om de wo-masteropleiding Medical Humanities:
Geesteswetenschappelijke en geneeskundige perspectieven op zorg en
gezondheid te verzorgen als bekostigde opleiding in de gemeente Utrecht.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 12 juli 2021, kenmerk 2021/047, positief
geadviseerd over uw aanvraag. Het advies van de CDHO dat integraal onderdeel
uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op de advisering van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger
onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling
macrodoelmatigheid hoger onderwijs (hierna: Regeling), heb ik besloten in te
stemmen met uw voornemen om de wo-masteropleiding Medical Humanities:
Geesteswetenschappelijke en geneeskundige perspectieven op zorg en
gezondheid te verzorgen als bekostigde opleiding in Utrecht.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de
WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO, concludeer ik dat uw aanvraag voldoet
aan de criteria a en b van artikel 4, eerste lid, van de Regeling. Voor de nadere
motivering verwijs ik u naar de genoemde adviezen van de CDHO.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, negende lid, van de WHW, vervalt dit besluit indien de
opleiding niet binnen tien maanden na dagtekening van het besluit is
geregistreerd in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs (Croho).
Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO over

onderhavige opleiding een positief besluit heeft genomen in het kader van de toets nieuwe opleiding. In verband met de geldigheidsduur van dit besluit, adviseer ik u zo spoedig mogelijk bij de NVAO een aanvraag voor een toets nieuwe opleiding in te dienen. Voor de registratie van uw opleiding kunt u gebruik maken van a-Croho. Mocht u vragen hebben over de registratie, dan kunt u contact opnemen met ssg@duo.nl.

Onze referentie
28888269

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, de VSNU, de Inspectie van het Onderwijs en de Dienst Uitvoering Onderwijs (Groningen).

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Ingrid van Engelshoven
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

F.A. Hofman

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de directeur HO&S
De heer drs. F.A. Hofman
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Begeleidend schrijven bij advies

Onderwerp	Ons Kenmerk	Datum
Nieuwe opleiding Universiteit Utrecht Deeltijd en voltijd wo master Medical Humanities: Geesteswetenschappelijke en geneeskundige perspectieven op zorg en gezondheid Utrecht	2021/047	12/07/2021

Geachte heer Hofman,

Hierbij ontvangt u het advies van de CDHO over de aanvraag voor de nieuwe opleiding van de Universiteit Utrecht ten behoeve van de wo master Medical Humanities: Geesteswetenschappelijke en geneeskundige perspectieven op zorg en gezondheid te Utrecht.

Een afschrift van uw besluit zie ik graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

drs. P.M.M. Rullmann
Voorzitter CDHO

Bijlage:
advies CDHO

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de Minister
Mw. mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Advies nieuwe opleiding

Onderwerp	Ons Kenmerk	Datum
Nieuwe opleiding Universiteit Utrecht Deeltijd en voltijd wo master Medical Humanities: Geesteswetenschappelijke en geneeskundige perspectieven op zorg en gezondheid Utrecht	2021/047	12/07/2021

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Op 27/05/2021 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Universiteit Utrecht om de wo master Medical Humanities: Geesteswetenschappelijke en geneeskundige perspectieven op zorg en gezondheid als bekostigde opleiding te verzorgen te Utrecht (brief van 26/05/2021 met kenmerk SO&O N26119). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hiernavolgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van de Universiteit Utrecht om de wo master Medical Humanities: Geesteswetenschappelijke en geneeskundige perspectieven op zorg en gezondheid als bekostigde opleiding te Utrecht te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in art. 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018, verder te noemen de Regeling, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

De aanvrager wil de wo master Medical Humanities: Geesteswetenschappelijke en geneeskundige perspectieven op zorg en gezondheid (hierna ook als: Medical Humanities) in Utrecht aanbieden. Het gaat om een Nederlandstalige wo master in het Croho onderdeel Sectoroverstijgend. De opleiding omvat 60 EC en de aanvrager wil de opleiding in deeltijdvorm en voltijdvorm aanbieden.

De opleiding vormt studenten door de uitwisseling van competenties vanuit enerzijds de geneeskunde en gezondheidswetenschappen en anderzijds geesteswetenschappelijke disciplines zoals geschiedenis, filosofie en de kunsten. De opleiding beoogt te laten zien dat deze vakgebieden elkaar aanvullen om tot oplossingen te komen voor actuele en toekomstige vraagstukken in het gezondheidsdomein rondom thema's zoals levenslange, vaccinaties en pandemieën.

De opleiding is toegankelijk voor studenten met een bacheloropleiding in de geesteswetenschappen, in de geneeskunde of biomedische wetenschappen alsmede voor studenten met een masteropleiding in de geesteswetenschappen, geneeskunde, klinische gezondheids- of biomedische wetenschappen die de voorgenomen opleiding als tweede master willen volgen. De opleiding is tevens toegankelijk voor professionals die een achtergrond hebben in een van de bovengenoemde disciplines en werkzaam zijn in het gezondheidsdomein.

Afgestudeerden van de opleiding kunnen verschillende functies binnen de gezondheidszorg vervullen. De aanvrager geeft aan dat afgestudeerden zowel functies met een verdiepend karakter, (zoals PhD of onderzoeker) als die met een implementerende rol (zoals beleidsmedewerker, adviseur, ethicus en journalist) kunnen vervullen.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria a en b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium a

Aanvrager stelt dat de wo master Medical Humanities: Geesteswetenschappelijke en geneeskundige perspectieven op zorg en gezondheid aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke en een wetenschappelijke behoefte.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Ter onderbouwing van de kwantitatieve arbeidsmarktbehoefte beroept de aanvrager zich op de prognoses voor opleidingstypen zoals deze zijn opgenomen in het AIS van het ROA, zestien adhesieverklaringen van werknemers van twaalf verschillende bedrijven en organisaties, zes steunbetuigingen afkomstig van internationale wetenschappers en editors en het arbeidsmarktonderzoek 'Macrodoelmatigheid masteropleiding Medical Humanities: geesteswetenschappelijke en geneeskundige perspectieven op zorg en gezondheid' (2021) van KBA Nijmegen dat is uitgevoerd in opdracht van de aanvrager.

De aanvrager beschouwt twee opleidingstypen die zijn opgenomen in het AIS van het ROA als verwant aan de voorgenomen opleiding Medical Humanities, zijnde het opleidingstype master taal en cultuur en het overkoepelende opleidingstype master gezondheidszorg. De commissie is van mening dat het overkoepelende opleidingstype master gezondheidszorg geen representatief beeld geeft van de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding omdat hierin de opleidingen in het niet verwante onderliggende opleidingstype master (dier)geneeskunde en tandheelkunde worden meegewogen. De opleidingen in dit opleidingstype leiden hun studenten op voor een substantieel andere banenmarkt dan de voorgenomen opleiding. Verder weegt de commissie de perspectieven van de meest specifieke opleidingstypes uit het ROA om een zo nauwkeurig mogelijk beeld te geven van de arbeidsmarktbehoefte aan verschillende types afgestudeerden.

De commissie betreft het opleidingstype master farmacie en gezondheidswetenschappen bij de beoordeling van de aanvraag omdat hierin de verwante wo masteropleiding Health Sciences is opgenomen. Om deze reden acht de commissie dit opleidingstype relevant voor de voorgenomen opleiding. ROA typeert de vooruitzichten in 2024 voor afgestudeerden van dit opleidingstype als goed en verwacht grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening (zie Tabel 1).

Tabel 1. Arbeidsmarktprognose opleidingstype master farmacie en gezondheidswetenschappen

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
> > Master - farmacie en gezondheidswetenschappen	verwachte uitbreidingsvraag tot 2024		7000	9	1.4	erg hoog
> > Master - farmacie en gezondheidswetenschappen	verwachte vervangingsvraag tot 2024		12400	16	2.5	gemiddeld
> > Master - farmacie en gezondheidswetenschappen	verwachte baanopeningen tot 2024		19400	25	3.7	gemiddeld
> > Master - farmacie en gezondheidswetenschappen	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2024		11900	15	2.4	laag
> > Master - farmacie en gezondheidswetenschappen	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2024	0.92				groot
> > Master - farmacie en gezondheidswetenschappen	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2024	0.92				goed

Bron: ROA AIS

Daarnaast betreft de commissie het opleidingstype master sociale en maatschappijwetenschappen bij de beoordeling van de aanvraag omdat hierin de verwante wo masteropleiding Medische Antropologie en Sociologie is opgenomen. De commissie merkt op dat er een grote hoeveelheid niet verwante opleidingen in dit opleidingstype is opgenomen. Om deze reden acht de commissie dit opleidingstype enigszins relevant voor de voorgenomen opleiding. ROA typeert de vooruitzichten in 2024 voor afgestudeerden van dit opleidingstype als matig en verwacht vrijwel geen knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening (zie Tabel 2).

Tabel 2. Arbeidsmarktprognose opleidingstype master sociale en maatschappijwetenschappen

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
> > Master - sociale en maatschappijwetenschappen	verwachte uitbreidingsvraag tot 2024		2700	4	0.7	gemiddeld
> > Master - sociale en maatschappijwetenschappen	verwachte vervangingsvraag tot 2024		9300	15	2.3	gemiddeld
> > Master - sociale en maatschappijwetenschappen	verwachte baanopeningen tot 2024		12000	19	2.9	gemiddeld
> > Master - sociale en maatschappijwetenschappen	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2024		15700	25	3.8	gemiddeld
> > Master - sociale en maatschappijwetenschappen	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2024	1.06				vrijwel geen
> > Master - sociale en maatschappijwetenschappen	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2024	1.06				matig

Bron: ROA AIS

Ten slotte betreft de commissie het opleidingstype taal en cultuur bij de beoordeling van de aanvraag omdat hierin de verwante wo masteropleiding Zorgethiek en Beleid is opgenomen. De commissie merkt op dat er een grote hoeveelheid niet verwante opleidingen in dit opleidingstype is opgenomen. Om deze reden acht de commissie dit opleidingstype enigszins relevant voor de voorgenomen opleiding. ROA typeert de vooruitzichten in 2024 voor afgestudeerden van dit opleidingstype als goed en verwacht grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening

(zie Tabel 3).

Tabel 3. Arbeidsmarktprognose opleidingstype master taal en cultuur

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
> > Master - taal en cultuur	verwachte uitbreidingsvraag tot 2024		3800	5	0.8	gemiddeld
> > Master - taal en cultuur	verwachte vervangingsvraag tot 2024		17800	22	3.3	gemiddeld
> > Master - taal en cultuur	verwachte baanopeningen tot 2024		21600	27	4	gemiddeld
> > Master - taal en cultuur	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2024		12700	16	2.5	laag
> > Master - taal en cultuur	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2024	0.93				groot
> > Master - taal en cultuur	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2024	0.93				goed

Bron: ROA AIS

De commissie concludeert dat de prognoses die zijn opgenomen in het AIS van het ROA geen eenduidig beeld maar overwegend een positieve indicatie geven van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding Medical Humanities.

Vervolgens beroept de aanvrager zich op zestien niet ondertekende adhesieverklaringen van werknemers van twaalf verschillende bedrijven en organisaties. De respondenten werken voor relevante organisaties en hebben hierbinnen gezaghebbende functies. De respondenten zijn in april en mei 2020 benaderd met de vragen 'Wat is uw eerste reactie op het voorstel voor een master Medical Humanities?', 'Welke competenties binnen het Medical-Humanities-student profiel acht u relevant binnen uw organisatie?' en 'Hoeveel en welk type vacatures verwacht u de komende 5 jaar binnen uw organisatie voor afgestudeerden van de master MH?'. De respondenten geven aan dat de invalshoek van de voorgenomen opleiding relevant is voor het werkveld omdat het een bredere en multidisciplinaire invalshoek biedt in organisaties met een medische achtergrond, waar nu veelal een monodisciplinaire medische invalshoek wordt aangeboden. De respondenten geven aan dat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding functies zoals beleidsmedewerker, projectmanager en adviseur in hun organisatie zouden kunnen vervullen.

Negen respondenten geven een schatting van de hoeveelheid vacatures die er in de komende vijf jaar binnen hun organisatie kan ontstaan waar afgestudeerden van de voorgenomen opleiding voor in aanmerking komen. De genoemde aantallen duiden op een verwachting van 314 tot 326 vacatures in vijf jaar. De commissie merkt op dat drie van de negen respondenten voor dezelfde organisatie werken. Als deze vacatures worden ontdebeld constateert de commissie dat de verwachting uitkomt op 298 tot 300 vacatures in vijf jaar. De commissie ziet dat twee van de negen respondenten aangeven vooral vacatures hebben voor alumni die naast de voorgenomen opleiding ook werkervaring hebben. Daarnaast ziet de commissie dat een van de respondenten spreekt over een mogelijkheid tot nascholing van medewerkers om artsen een kans geven zichzelf te 'verrijken'. De commissie concludeert op grond van het bovenstaande dat de adhesieverklaringen blijf geven van een geringe arbeidsmarktbehoefte die deels bestaat uit een opscholingsbehoefte.

De aanvrager beroept zich daarnaast op zes niet ondertekende steunbetuigingen afkomstig van internationale wetenschappers en editors. Ook deze steunbetuigingen dateren tussen april en mei 2020. De toegevoegde waarde van de voorgenomen opleiding wordt door hen onderstreept, waarbij vooral het verbreden van perspectieven in het medische veld en de grotere focus op de patiënt als waardevol worden beschouwd. De commissie is van mening dat de steunbetuigingen

niet meer zijn dan een aanmoediging en kan deze bron dan ook niet waarderen als een uiting van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding Medical Humanities.

Ten slotte beroept de aanvrager zich op het arbeidsmarktonderzoek 'Macrodoelmatigheid masteropleiding Medical Humanities: geesteswetenschappelijke en geneeskundige perspectieven op zorg en gezondheid' (2021) van KBA Nijmegen dat is uitgevoerd in opdracht van de aanvrager. Het onderzoek beoogt de huidige en toekomstige vraag naar afgestudeerden van de voorgenomen opleiding op de arbeidsmarkt vast te stellen. Het onderzoek is gebaseerd op een telefonische enquête onder 135 relevante arbeidsorganisaties. In het arbeidsmarktonderzoek wordt duidelijk gemaakt dat de meerderheid van de respondenten werkzaam is bij een zorginstelling (55%) of een GGZ-instelling (21%) en dat de meeste respondenten de functie hoofd hr/hr-adviseur (26%), directeur (22%) of leidinggevende (20%) hebben. Het dossier bevat geen lijst van organisaties waar de respondenten werkzaam zijn.

66 van de respondenten geven aan nu al medewerkers in dienst te hebben die voldoen aan het profiel van afgestudeerden van de voorgenomen opleiding. De aanvrager stelt dat er op dit moment 647 medewerkers met dit profiel bij deze organisaties in dienst zijn. Dit aantal is gebaseerd op het gemiddelde aantal medewerkers dat werkzaam is bij 62 van de respondenten. Verder geeft de aanvrager aan dat er wordt verwacht dat dit aantal in de komende vijf jaar zal stijgen tot 781 medewerkers. Deze prognose lijkt gebaseerd te zijn op het verwachte aantal medewerkers dat 63 hebben aangegeven denken te hebben in de komende vijf jaar. Verder stelt de aanvrager dat er een vervangingsvraag zal zijn van 36 medewerkers per jaar en dat er een verdere uitbreidingsvraag bestaat van 15 medewerkers per jaar. Deze inschattingen zijn gebaseerd op de huidige inhuur en gebruik van dienstverlening. Op basis van deze gegevens stelt de aanvrager dat er een jaarlijkse behoefte van 78 medewerkers met het profiel van de voorgenomen opleiding per jaar bestaat. Ten slotte geeft de aanvrager aan dat er wordt verwacht dat de behoefte aan afgestudeerden zal toenemen. De commissie constateert dat deze opmerking gebaseerd is op het antwoord van 73 respondenten, waarvan 80% heeft aangegeven te verwachten dat de arbeidsmarktbehoefte zal groeien. De resterende 20% heeft aangegeven te verwachten dat deze gelijk zal blijven. Het arbeidsmarktonderzoek geeft alleen een beschrijving van de bedrijven, waardoor het voor de commissie niet duidelijk is voor welke bedrijven de respondenten exact werkzaam zijn. Om deze redenen kent de commissie minder gewicht toe aan de resultaten van het arbeidsmarktonderzoek en concludeert dat de resultaten van het arbeidsmarktonderzoek enige indicatie geven van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

De commissie concludeert dat de prognoses die zijn opgenomen in het AIS van het ROA geen eenduidig beeld maar overwegend een positieve indicatie geven van de behoefte aan de voorgenomen opleiding. De adhesiebetuigingen geven enige blijk van een arbeidsmarktbehoefte die deels bestaat uit een opscholingsbehoefte. Het arbeidsmarktonderzoek van KBA Nijmegen is in de ogen van de commissie niet geheel navolgbaar. De commissie is daarom van mening dat dit onderzoek slechts enige indicatie oplevert van een arbeidsmarktbehoefte. De commissie concludeert derhalve dat aanvrager aannemelijk heeft gemaakt dat de master Medical Humanities aansluit op enige arbeidsmarktbehoefte.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

De aanvrager onderbouwt de maatschappelijke behoefte aan de hand van de volgende bronnen: de rapporten 'Naar nieuwe zorg en zorgberoepen: de contouren' (2015) en 'Anders kijken, anders leren, anders doen: Grensoverstijgend leren en opleiden in zorg en welzijn in het digitale tijdperk' (2016) van Zorginstituut Nederland, het rapport 'Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2018: Een gezond vooruitzicht' (2018) en het e-magazine 'Verder kijken dan corona, over de toekomst van onze gezondheid' (2020) van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, het rapport 'Waarde(n)volle zorgtechnologie: Een verkennend advies over de kansen en risico's van kunstmatige intelligentie in de zorg' (2019) van de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving, het rapport 'Ontwikkeling Uitkomstgerichte zorg 2018-2022' (2018) en het 'Nationaal Preventieakkoord: Naar een gezonder Nederland' (2018) van het ministerie van VWS, de brief

'Patiënten- en cliëntenrechten; Brief regering; Uitkomstgerichte zorg 2018-2022' (2 juli 2018) van de Minister voor Medische Zorg, het rapport 'Uitgedokterd: 10 oplossingen voor veerkrachtszorg - eindrapport 2013' (2013) van de Nationale DenkTank, het rapport 'Meer mens, minder patiënt! Onze visie in 5 toekomstbeelden' (2018) van de Patiëntenfederatie Nederland en het rapport 'De juiste zorg op de juiste plek: Onderzoek naar condities en consequenties' (2018) van KPMG Advisory.

De commissie laat het rapport 'Uitgedokterd: 10 oplossingen voor veerkrachtszorg - eindrapport 2013' (2013) van de Nationale DenkTank buiten beschouwing omdat deze bronnen achterhaald zijn. Verder laat de commissie het rapport 'De juiste zorg op de juiste plek: Onderzoek naar condities en consequenties' (2018) van KPMG Advisory buiten beschouwing omdat de gerefereerde gegevens niet in de bron te vinden zijn.

De commissie is ten slotte van mening dat de aangehaalde informatie van de website van de Topsectoren (www.topsectoren.nl/innovatie) en uit de Kennis- en Innovatieagenda Gezondheid en Zorg 2020-2023 'Vitaal functionerende burgers in een gezonde economie' (2019) van Health Holland, die door de aanvrager besproken is bij de wetenschappelijke behoefte, beter aansluit op de onderbouwing van de maatschappelijke behoefte en bespreekt deze bron daarom hier.

De aanvrager stelt aan de hand van het rapport 'Naar nieuwe zorg en zorgberoepen: de contouren' (2015, p. 21) en 'Anders kijken, anders leren, anders doen: Grensoverstijgend leren en opleiden in zorg en welzijn in het digitale tijdperk' (2016, p. 12) van Zorginstituut Nederland, het rapport 'Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2018: Een gezond vooruitzicht' (2018, p. 12-26) en het rapport 'Waarde(n)volle zorgtechnologie: Een verkennend advies over de kansen en risico's van kunstmatige intelligentie in de zorg' (2019, p. 9-10) van de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving dat er snelle maatschappelijke veranderingen zijn die invloed hebben op het gezondheidsdomein, zoals de beschikbaarheid van informatie over gezondheid en de diverser en ouder wordende Nederlandse bevolking. De aanvrager geeft aan op basis van het e-magazine 'Verder kijken dan corona, over de toekomst van onze gezondheid' (2020) van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu dat zowel chronische ziekten als infectieziekten zoals de coronapandemie invloed zullen blijven hebben op de samenleving en de gezondheidszorg. Dit alles zorgt er volgens het rapport 'Ontwikkeling Uitkomstgerichte zorg 2018-2022' (2018, 5-9) van het ministerie van VWS voor dat de menselijke maat in de gezondheidszorg steeds meer centraal moet worden gesteld. De aanvrager beargumenteert dat dit betekent dat professionals in de zorg moeten leren hun vaardigheden flexibel toe te passen en dat de voorgenomen opleiding hier aandacht aan besteed.

Op basis van de brief 'Patiënten- en cliëntenrechten; Brief regering; Uitkomstgerichte zorg 2018-2022' (2 juli 2018) van de Minister voor Medische Zorg en het 'Nationaal Preventieakkoord: Naar een gezonder Nederland' (2018, p. 5) van het ministerie van VWS wijst de aanvrager op de politieke, institutionele en bestuurlijke aandacht die er aan medisch-maatschappelijke ontwikkelingen wordt besteed. Zo wordt er door de aanvrager verwezen naar de regionale en wijkgerichte aanpak van zorgkwesties. De aanvrager citeert vervolgens het rapport 'Meer mens, minder patiënt! Onze visie in 5 toekomstbeelden' (2018, p. 2) van de Patiëntenfederatie Nederland om aan te duiden dat het begrip 'patiënt' aan het veranderen is en dat de kwaliteit van leven centraal moet komen te staan. Zorgverleners worden hierbij beschreven als 'coach' die rekening houdt met de behoefte van individuen. De commissie ziet dat de voorgenomen opleiding aansluit op de behoefte om medisch specialisten een breder beeld te geven van de maatschappelijke context van de gezondheidszorg.

De aanvrager heeft in het dossier tevens verwezen naar de website van de Topsectoren (www.topsectoren.nl/innovatie) om aan te duiden dat Gezondheid en Zorg een van de thema's is in de Topsectorenagenda 2020-2030. Op basis van de Kennis- en Innovatieagenda Gezondheid en Zorg 2020-2023 'Vitaal functionerende burgers in een gezonde economie' (2019, p. 14, 41-2) van Health Holland legt de aanvrager verder uit dat er wordt voorgesteld om te werken met 'fieldlabs', waar burgers, de overheid, kennisinstellingen en bedrijven kunnen samenwerken. Dit kan

bijvoorbeeld een kans geven om innovaties in verschillende leefomgevingen te testen. De aanvrager stelt dat hiervoor een interdisciplinaire visie op de gezondheidszorg noodzakelijk is. De commissie constateert dat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding een bijdrage kunnen leveren aan het voorgestelde systeem.

De commissie concludeert dat de aanvrager heeft aangetoond dat er een maatschappelijke behoefte bestaat aan de voorgenomen opleiding Medical Humanities.

Beoordeling wetenschappelijke behoefte

De aanvrager onderbouwt de wetenschappelijke behoefte aan de hand van de volgende bronnen: het rapport 'Samen Sterker: Beeld van het SSH-domein' (2019) van de NWO, het rapport 'Onderzoek waarvan je beter wordt' (2016) van de Gezondheidsraad, het rapport 'Onderzoek en innovatie met en voor de gezonde regio: think globally, act locally' (2017) van de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra, de website van de Topsectoren (www.topsectoren.nl/innovatie), de Kennis- en Innovatieagenda Gezondheid en Zorg 2020-2023 'Vitaal functionerende burgers in een gezonde economie' (2019) van Health Holland en het overzicht 'Health Humanities Baccalaureate Programs in the United States: March 2020' (2020) van E.G. Lamb, S.L. Berry en T. Jones.

De commissie is van mening dat de aangehaalde informatie van de website van de Topsectoren (www.topsectoren.nl/innovatie) en uit de Kennis- en Innovatieagenda Gezondheid en Zorg 2020-2023 'Vitaal functionerende burgers in een gezonde economie' (2019) van Health Holland beter aansluit op de onderbouwing van een maatschappelijke behoefte omdat deze zien op de maatschappelijke rol van de voorgenomen opleiding en niet op het wetenschappelijk belang naar onderzoek. Deze bronnen worden daarom bij de beoordeling daarvan besproken.

De aanvrager stelt allereerst aan de hand van het rapport 'Samen Sterker: Beeld van het SSH-domein' (2019, p. 10) van de NWO dat veel vraagstukken zich niet aan de grenzen van disciplines houden. Daarom wordt het wenselijk geacht om meer samenwerking tussen disciplines te ontwikkelen op basis van onder andere coalities tussen wetenschappelijke en maatschappelijke partijen. Uit het rapport 'Onderzoek waarvan je beter wordt' (2016, p. 11) van de Gezondheidsraad komt naar voren dat dit ook geldt voor de gezondheidszorg, waar een betere aansluiting gezocht moet worden met de maatschappij en de patiënt, waarbij mede gekeken moet worden naar de preventie van gezondheidsproblemen. Ook het rapport 'Onderzoek en innovatie met en voor de gezonde regio: think globally, act locally' (2017, p. 8) van de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra stelt dat innovatie in de zorg noodzakelijk is. De aanvrager geeft aan dat momenteel weinig mensen worden opgeleid in Nederland die zich bezighouden met deze overkoepelende conceptuele vraagstukken en dat de voorgenomen opleiding mensen juist hiertoe opleidt.

Daarnaast trekt de aanvrager een vergelijking tussen Nederland en de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk op het vlak van wetenschappelijke aandacht voor het thema medical humanities. Op basis van het overzicht 'Health Humanities Baccalaureate Programs in the United States: March 2020' (2020, p. 7) van E.G. Lamb, S.L. Berry en T. Jones geeft de aanvrager aan dat er in de Verenigde Staten momenteel 102 bachelorprogramma's zijn die zich richten op medical of health humanities. De aanvrager stelt ook dat er verschillende masterprogramma's zijn in de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk die zich op deze thematiek richten. Ten slotte verwijst de aanvrager naar zes wetenschappelijke tijdschriften om te stellen dat het vakgebied ook in de wetenschappelijke literatuur een specifieke plek inneemt. De commissie constateert dat de genoemde programma's en tijdschriften inderdaad gericht zijn op het vakgebied waar de voorgenomen opleiding zich op richt. De commissie is van mening dat de internationale aandacht voor het vakgebied indicatief is voor het bestaan van een wetenschappelijke behoefte aan de voorgenomen opleiding.

De commissie concludeert dat de aanvrager heeft aangetoond dat er een wetenschappelijke behoefte bestaat aan de voorgenomen opleiding Medical Humanities.

De commissie concludeert dat de aanvrager heeft aangetoond dat de voorgenomen opleiding Medical Humanities aansluit op een maatschappelijke en een wetenschappelijke behoefte en dat de aanvrager aannemelijk heeft gemaakt dat de opleiding beantwoordt aan enige arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium b

Vanaf 27/05/2021 is op de website van de CDHO kennisgegeven van het voornemen van de Universiteit Utrecht om de wo master Medical Humanities: Geesteswetenschappelijke en geneeskundige perspectieven op zorg en gezondheid in Utrecht aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

De commissie beoordeelt de ruimte in het verwant aanbod onder meer door te bepalen welke bestaande opleidingen verwant zijn aan de voorgenomen opleiding. De aanvrager dient overtuigend te beargumenteren dat er nog voldoende ruimte is voor een nieuwe opleiding. De aanvrager dient hiertoe aan te geven wat het landelijk verwant aanbod van de aangevraagde opleiding is. Het verwant aanbod is aanbod dat inhoudelijk sterk met elkaar overeenkomt en opleidt tot (min of meer) dezelfde beroepen (uitstroomprofiel(en)). Bij de inhoud wordt door de commissie gekeken of de kennisgebieden en vaardigheden die in het curriculum van de voorgenomen opleiding zijn opgenomen overlap vertonen met de bestaande opleidingen. Voorts kijkt de commissie naar de instroomdoelgroep die de opleiding bedient. Verder is voor de beoordeling van het verwant aanbod van belang om welke onderwijsvariant (voltijd, deeltijd of duaal) het gaat. Verwante opleidingen worden dus niet louter bepaald aan de hand van de inhoud van een opleiding.

De aanvrager acht de volgende wo masteropleidingen sterk verwant aan de voorgenomen opleiding: Medische Antropologie en Sociologie (Universiteit van Amsterdam), Health Sciences (Vrije Universiteit Amsterdam) en Zorgethiek en Beleid (Universiteit voor Humanistiek). Daarnaast beschouwt de aanvrager de wo masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen van Tilburg University verwant vanwege de daarin opgenomen specialisatie Health Humanities en de wo masteropleiding Filosofie van de Vrije Universiteit Amsterdam verwant vanwege de daarin opgenomen specialisatie Philosophy, Bioethics and Health. De commissie constateert dat de aanvrager bij het bepalen van het verwant aanbod voornamelijk heeft gekeken naar de inhoudelijke overlap en verschillen, maar de andere voornoemde factoren die door de commissie worden meegewogen hierbij overwegend buiten beschouwing heeft gelaten. De commissie neemt de analyse van de verwantschap op inhoud mee in de onderstaande overweging.

De commissie is van mening dat van de voornoemde wo masteropleidingen de volgende sterk verwant zijn aan de voorgenomen opleiding: Medische Antropologie en Sociologie (Universiteit van Amsterdam), Health Sciences (Vrije Universiteit Amsterdam) en Zorgethiek en Beleid (Universiteit voor Humanistiek). De commissie is van mening dat ook de wo masteropleiding Health Sciences aangeboden door de Universiteit Twente sterk verwant is aan de voorgenomen opleiding. De commissie acht deze opleidingen sterk verwant omdat zij een soortgelijke instroomdoelgroep bedienen, omdat de programma's een substantiële overlap vertonen met het programma van de voorgenomen opleiding en omdat zij hun studenten voor (min of meer) dezelfde beroepen opleiden. De instroom van de sterk verwante opleidingen schommelde in de afgelopen vijf jaar rond de 300 studenten.

Daarnaast is de commissie van mening dat de voornoemde wo masteropleidingen Kunst- en Cultuurwetenschappen van Tilburg University en Filosofie van de Vrije Universiteit Amsterdam aanverwant zijn aan de voorgenomen opleiding vanwege de daarin opgenomen specialisaties. De commissie is verder van mening dat de volgende wo masteropleidingen ook aanverwant zijn aan de voorgenomen opleiding: Governance and Leadership in European Public Health (Universiteit Maastricht), Health Education and Promotion (Universiteit Maastricht), Health Sciences (research)

(Erasmus Universiteit Rotterdam en Universiteit Maastricht), Klinische Gezondheidswetenschappen (Universiteit Utrecht) en Philosophy of Science, Technology and Society (Universiteit Twente). Ten slotte acht de commissie de wo masteropleiding Filosofie van de Universiteit Utrecht verwant vanwege de daarin opgenomen specialisatie Applied Ethics en de wo masteropleiding Geschiedenis van de Vrije Universiteit Amsterdam verwant vanwege de daarin opgenomen specialisatie Medical and Health Humanities. De commissie acht deze opleidingen aanverwant omdat zij raakvlakken vertonen met de voorgenomen opleiding, maar dat zij ofwel een andere instroomgroep bedienen, ofwel hun studenten voor andere beroepen opleiden, ofwel dat hun programma's niet substantieel overlappen met de voorgenomen opleiding. De instroom van de aanverwante opleidingen is in de afgelopen vijf jaar gestegen.

De commissie kan de instroom van onbekostigde verwante of aanverwante opleidingen niet meenemen in het onderstaande overzicht omdat deze niet bekend is.

Tabel 4. Instroom eerstejaarsstudenten in verwant bekostigd onderwijsaanbod (opleidingen met een * bevatten alleen een aanverwante specialisatie en zijn verder niet verwant aan de voorgenomen opleiding)

Opleiding	Instelling	'16-'17		'17-'18		'18-'19		'19-'20		20-'21	
		VT	DT	VT	DT	VT	DT	VT	DT	VT	DT
M Health Sciences (66851)	Universiteit Twente (21PH)	48		52		55		39		49	
	Vrije Universiteit Amsterdam (21PL)	153		160		161		141		205	
M Medische Antropologie en Sociologie (60198)	Universiteit van Amsterdam (21PK)	23		21		32		27		36	
M Zorgethiek en Beleid (60953)	Universiteit voor Humanistiek (23BF)	33		23		31		24		39	
M Governance and Leadership in European Public Health (60379)	Universiteit Maastricht (21PJ)	30		29		18		49		39	
M Health Education and Promotion (60461)	Universiteit Maastricht (21PJ)	43	7	57	15	66	10	66	18	62	14
M Health Sciences (research) (60120)	Erasmus Universiteit Rotterdam (21PE)	29		27		24		18		23	
	Universiteit Maastricht (21PJ)	17		13		4		10		0	
M Klinische Gezondheidswetenschappen (66563)	Universiteit Utrecht (21PD)		102		80		100		78		111
M Philosophy of Science, Technology and Society (60024)	Universiteit Twente (21PH)	29	0	16	0	17	1	24	1	25	2
M Filosofie (60822)*	Universiteit Utrecht (21PD)	19	5	50	4	43	2	43	2	29	5
M Filosofie (60823)*	Vrije Universiteit Amsterdam (21PL)	59	4	84	4	71	0	70	2	97	1
M Geschiedenis (66034)*	Vrije Universiteit Amsterdam (21PL)	18		11		6		26		26	
M Kunst- & cultuurwetenschappen (60087)*	Tilburg University (21PN)	60	5	60	2	65	0	52	0	102	0
<i>Totaal Verwant</i>		257	0	256	0	279	0	231	0	329	0
<i>Totaal Aanverwant</i>		304	123	347	105	314	113	358	101	403	133
Totaal		561	123	603	105	593	113	589	101	732	133

Bron: DUO

De aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen opleiding op grond van een enquête onder potentiële studenten. De aanvrager verwacht dat er 20 studenten in het eerste jaar met de opleiding zullen starten en dat vanaf het tweede jaar 40 studenten zullen instromen. De commissie acht deze prognose realistisch.

Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de voorgenomen wo master Medical Humanities: Geesteswetenschappelijke en geneeskundige perspectieven op zorg en gezondheid wordt afgezet tegen de maatschappelijke en wetenschappelijke behoefte die is aangetoond en de arbeidsmarktbehoefte die aannemelijk is gemaakt bij criterium a, blijkt dat er

voldoende ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven.

Vestiging van de voorgenomen opleiding in Utrecht heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod omdat de voorgenomen opleiding een voldoende andere doelgroep bedient dan de aanverwante opleidingen in de regio.

De commissie concludeert dat er enige ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de wo master Medical Humanities: Geesteswetenschappelijke en geneeskundige perspectieven op zorg en gezondheid te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

Advies aan de NVAO over de naamkeuze en Croho indeling

De commissie heeft geconstateerd dat de voorgenomen opleiding dermate afwijkt van het bestaande verwante opleidingsaanbod, dat dit de keuze voor een andere naam rechtvaardigt.

Daarnaast heeft de commissie geconstateerd dat aanvrager de wo master Medical Humanities: Geesteswetenschappelijke en geneeskundige perspectieven op zorg en gezondheid in het Croho onderdeel Sectoroverstijgend wil indelen. Dit voorstel sluit aan op de interdisciplinaire aard van de voorgenomen opleiding en het feit dat de (aan)verwante opleidingen niet in hetzelfde Croho onderdeel zijn ondergebracht, maar verdeeld zijn over de Croho onderdelen gedrag en maatschappij, gezondheidszorg en taal en cultuur.

De NVAO ontvangt dit advies, zodat zij dit kan opnemen in het informatiedossier voor het panel ten behoeve van de toets nieuwe opleiding.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann

Voorzitter CDHO

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding of nevenvestiging

Aan de hand van de in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4 van deze Regeling alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a en b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding of nevenvestiging, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat in de behoefte die bij criterium a is aangetoond niet door het bestaande opleidingsaanbod wordt voorzien.

Advies aan de NVAO over naamkeuze en Croho onderdeel

In de Toelichting op de Regeling is aangegeven dat de CDHO ook een rol heeft bij de beoordeling van de voorgestelde naam en voertaal van de opleiding en bij de voorgestelde positionering in het Croho.

Wat betreft de opleidingsnaam: de CDHO kijkt of de voorgestelde naam van de opleiding passend is, gelet op de namen van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen dezelfde naam krijgen, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. In het Croho kan ook een internationale (Engelse) naam worden geregistreerd. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de naamkeuze gerechtvaardigd is gelet op de inhoud van de opleiding en de namen van vergelijkbare opleidingen (artikel 5.7, vierde lid, onderdeel a, van de WHW).

Wat betreft de positie in het Croho: de CDHO kijkt of de voorgestelde indeling in het Croho passend is, gelet op de indeling van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen in hetzelfde Croho onderdeel worden geregistreerd, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de voorgestelde indeling in het Croho aansluit bij de ordening van verwante opleidingen.